

останнім обертом. Однак серед наших екземплярів зустрічаються й такі, у яких периферичний край більш стиснутий і камери менш опуклі. Останні дуже подібні до *Cibicides lobatula* (Walk. et Jacob.).

Cibicides badenensis (Orb.) легко відрізняється від інших представників роду (як міоценових, так і давніших) тому, що характеризується такими рисами, як швидке зростаючий останній оберт, опуклі камери, роздута поверхня останньої камери та пориста стінка.

Поширення. Міоцен Віденського басейну, нижній сармат Волино-Подільської плити і Прикарпатського прогину.

ЛІТЕРАТУРА

1. Василенко П. П., Ископаемые фораминиферы СССР, Аномалинды, Тр. ВНИГРИ, нов. сер., в. 80, 1954.
2. Венглинский И. В., О микропалеонтологических исследованиях среднемиоценовых отложений Верхнетиссенской впадины Закарпатской области, Тр. Львов. ун-та, сер. палеонт., в. 2, табл. I—V, 1953.
3. Серова М. Я., Стратиграфия и фауна фораминифер миоценовых отложений Предкарпатья, Матер. по биострат. зап. обл. УССР, табл. I—XXIX, 1955.
4. F. Karger, Die miocene Foraminiferenfauna von Kostej in Banat, Sitzb. Akad. Wiss., Wien, Bd. 58, S. 111—193, 1868.
5. A. Orbigny, Foraminiferes du Bassin tertiaire de Vienne, Paris, 1846.

Укр. НДГРІ

Стаття надійшла
12.VI 1961 р.

А. О. Веселов

Нові дані про стратиграфічне положення верств з фауною корбулід в олігоценових відкладах північного Причорномор'я

Фауна корбулід в олігоценових відкладах півдня України була вперше виявлена М. М. Карловим [2] західніше Мелітополя. Тут, на глибині 122,13—129,40 м, в світло-сірих кварцових пісках зустрінутий оригінальний представник роду *Lentidium*, названий М. М. Карловим *Lentidium sokolovi*. Аналогічно до верхньоолігоценових відкладів Північного Приаралля (охарактеризованих фауною вказаного роду) та деякої схожості південноукраїнського виду з приаральськими, М. М. Карлов вважає безумовно верхньоолігоценовим вік пісків з *Lentidium sokolovi*.

Влітку 1960 р. авторові даної статті пощастило простежити за поширенням верств з корбулідами і, зокрема, з *Lentidium sokolovi* K a g l. в районі сіл Нижні Сірогози та Нижні Торгаї (Нижньо-Сірогозький район Херсонської обл.) на відстані 65—70 км на захід від місця їх первинного місцезнаходження.

Нижня частина олігоценових відкладів району досліджень складена товщею безкарбонатних глин з молюсками *Nucula compta* Goldf., *Leda perovalis* Koen., *Lucina batalpaschinica* K o r o b., *Astarte kickxi* N y s t., *Cardita tuberculata* M ü n s t., *C. borisphaenica* N o s s. in litt., *Pectunculus obovatus* L a m k., *Tornatella simulata* S o l., *Scaphander dilatatus* P h i l., *Dentalium novaki* K o e n.

Аналіз наведеного комплексу фауни дає можливість розглядати вік безкарбонатних глин як аналогічний віку хадумського горизонту Кримсько-Кавказької області.

Вище залягають безкарбонатні глинисто-алевритові породи з невеликою кількістю черепашок *Planorbella* sp. і форамініферами *Spiro-*

plectammina carinata O r b., *Caucasina schischkinskye* S a m l. (визначення Л. Ф. Самарської). Присутність планорбел і згаданого комплексу форамініфер дала підстави М. Ф. Носовському [4] і авторові [1] співставити ці породи з планорбеловими верствами Криму і баталпашинською світою Передкавказзя.

Далі йдуть карбонатні глини, переповнені остракодами і погано збереженими молюсками: *Cardium cimlanicum* Zh iz h., *Rzehakia (Ergenica) cimlanica* Zh iz h., *Lentidium (Janschinella) garetzkii* M e r k l., *L. (J.) vinogradskii* M e r k l. Такий склад фауни молюсків дозволяє співставляти цю частину розрізу з соленівським горизонтом, який відомий на Усть-Урті, Мангишлаку, Північному Кавказі, в Єргенях, Закавказзі, а останнім часом виявлений Л. Р. Меркліним [3] і на півдні України.

Описані відклади — від підшови аналогів хадумського горизонту до покрівлі соленівського, — на наш погляд, відповідають всьому нижньому майкопу Кримсько-Кавказької області, вік якого датується як нижній та середній олігоцен.

Над відкладами соленівського горизонту, відділяючись від нього проверстком глинисто-алевритових порід з *Cardium serogosicum* N o s s. in litt., *Lentidium garetzkii* M e r k l., *L. vinogradskii* M e r k l., в інтервалах 182,7—218,3 м (с. Нижні Сірогози) та 249,6—289,5 м (с. Нижні Торгаї) залягають сірі кварцові силучі піски. Останні місцями переповнені великою кількістю цілих стулок та уламків товстостінних черепашок *Lentidium sokolovi* K a r l., крім яких зустрінуті в значно меншій кількості *Cardium serogosicum* N o s s., *Lentidium (Janschinella) garetzkii* M e r k l., *L. (J.) vinogradskii* M e r k l., *Hydrobia sp.*, *Melanopsis sp.* та ін. В складі цієї фауни нами виявлений новий вид — *Siliqua sp.* пов. Це овальна, видовжена черепашка з неvistупаючою, дуже зсунутою наперед маківкою та характерним валиком, що проходить всередині стулки від замка вниз, за передній мускульний відбиток.

Вся фауна пеллеципод добре збережена. Стулки *Lentidium sokolovi* K a r l., здебільшого, розрізнені. Більш часто зустрічаються зімкнуті черепашки *Lentidium garetzkii* M e r k l. Гастроподи мають погану збереженість і зустрічаються в поодиноких екземплярах.

Для з'ясування стратиграфічного положення пісків з корбулідами особливої уваги заслуговує характер розподілу фауни молюсків у цій товщі. У верхній її частині переважають *Lentidium sokolovi* K a r l. і дуже рідко зустрічаються інші види корбулід. Також дуже мало тут *Cardium serogosicum* N o s s., *Siliqua sp.* пов. та черепашок гастропод. Донизу, приблизно в інтервалі 10—12 м, характер фацій змінюється: піски поступово переходять в глинисто-алевритові породи нижчезалягаючого проверстка. Поступово змінюється також і склад фауністичних комплексів: спочатку зменшуються в кількості, а потім і зовсім зникають *Lentidium sokolovi* K a r l., починають переважати *Lentidium garetzkii* M e r k l., частіше зустрічаються кардиди та *Lentidium vinogradskii* M e r k l.; *Siliqua sp.* пов. і гастроподи в цій частині розрізу не зустрінуті.

Близькість родового складу фауністичних комплексів соленівського горизонту, пісків з корбулідами і глинисто-алевритового проверстка між ними, поступовість взаємного літологічного переходу порід цих трьох верств, що супроводжується плавною зміною комплексів молюсків, — все це дає підстави для перегляду стратиграфічного положення пісків з *Lentidium sokolovi* K a r l.

Наведені дані вказують на можливість віднесення верств з корбулідами до соленівського горизонту і розглядання їх як мілководної фації останнього (тобто, вони утворилися в тому ж самому басейні на протязі одного безперервного циклу осадконагромадження).

Не розглядаючи питання про межу середнього і верхнього олігоцену в досліджуваному районі і залишаючи за собою право повернутися до нього в наступних роботах, ми приймаємо існуючу тепер точку зору і розглядаємо солонівський горизонт як саму верхню частину середнього олігоцену. Сумарна потужність нижньо- та середньоолігocenових відкладів в даному районі — від підшви аналогів хадумських відкладів до кривлі солонівського горизонту (мається на увазі об'єм солонівського горизонту в розумінні автора) — досягає 216,00 м.

Що стосується порід, які залягають безпосередньо на середньоолігocenових відкладах, то це безкарбонатні зеленувато-сірі піщанисті глини потужністю до 91,30 м, в яких автором в травні 1961 р. виявлена багата фауна стеногалінних молюсків. За попередніми визначеннями, тут присутні: *Nucula* cf. *laevigata* Sow., *Leda gracilis* Desh., *L. sp.*, *Tellina nysti* Desh., *Cardium sp.*, *Cardita* ex gr. *grossecostata* Koen., *Pitar incrassata* Sow., *Chlamys picta* Goldf., *Ch. cf. textus* Phil., *Corbula sp.*, *Bathytoma crenata* Nyst., *Dentalium sp.*

Колекція цієї фауни тепер ще не повністю опрацьована, проте навіть неповні дані досить переконливо свідчать про верхньоолігocenовий вік порід, вміщуючих наведений комплекс.

ЛІТЕРАТУРА

1. Веселов, А. А., Степанский И. И., Новые данные к стратиграфии третичных отложений левобережья нижнего течения Днепра, Конф. мол. уч. Украины (тезисы), Киев, 1961.
2. Карлов Н. Н., О присутствии морских палеонтологических охарактеризованных верхнеолигоценовых отложений в Причерноморской впадине, ДАН СССР, т. XXV, № 5, 1950.
3. Мерклин Р. Л., О новом третичном подроде корбулид, Палеонт. журн. СССР, № 1, 1961.
4. Носовский М. Ф., Стратиграфия мезо-кайнозойских отложений Белозерского железорудного месторождения (УССР), Науч. зап. Днепропетр. ун-та, т. 59, 1960.

Дніпропетровська
експедиція УкрНДГРІ

Стаття надійшла
11.XII 1961 р.

1962, т. 22, № 3

1-й квартал

327

АКАДЕМІЯ НАУК
УКРАЇНСЬКОЇ РСР
ВІДДІЛ ХІМІЧНИХ
І ГЕОЛОГІЧНИХ НАУК

ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ
ГЕОЛОГІЇ І ОХОРОНИ
НАДР ПРИ РАДІ
МІНІСТРІВ УРСР

ГЕОЛОГІЧНИЙ ЖУРНАЛ

Том XXII, вип. 3

БИБЛ.

ОТДЕЛЕНИЕ
ГЕОЛОГИЧЕСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ
Библиотеки по естественным
наукам АН СССР

ВИДАВНИЦТВО АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНСЬКОЇ РСР
КИЇВ — 1962

~~БИБЛИОТЕКА
Института географии
Украинской АН УССР~~